

FÅGLAR I SÖDRA VÄTTERBYGGDEN

2022

Tidskrift utgiven av:

Jönköpings Fågelklubb

Lyckås 15, 561 92 Huskvarna

Hemsida:

www.jonkopingsfagelklubb.se

Redaktion: Jan Blomqvist och Björn Merzell

Styrelse i Jönköpings Fågelklubb

Ordförande:

Ulf Gotthardsson, tel: 070-274 19 48

e-post: ulfgotthardsson@yahoo.se

Sekreterare:

Leif Thörne, tel: 076-803 22 11

e-post: leif.k.thorne@gmail.com

Kassör och medlemsregister:

Jan Blomqvist, tel: 070-645 33 95

e-post: jan.blomqvist68@gmail.com

Övriga:

Olof Karlsson, tel: 070-551 53 87

e-post: ollekarlsson44@gmail.com

PerJonas Andersson, tel: 073-679 73 40

perjonasandersson@hotmail.com

Fredrik Litsgård, tel: 076-175 03 04

e-post: fredrik@ecocom.se

Barbro Falk, tel: 070-892 78 11

e-post: falk.barbro@telia.com

Jarl Strömbom, tel: 076-106 46 00

e-post: jarl.strombom@gmail.com

Omslagsbild framsida:

Brun glada, foto Jan Blomqvist

Jönköpings Fågelklubb är en ideell förening med ett övergripande mål att främja kunskapen om fågelfaunan och skyddet av dess livsmiljöer i Södra Vätterbygden.

Klubben är ansluten till Sveriges Ornitologiska Förening - BirdLife Sverige och samarbetar med Studieförbundet. Klubben förverkligar detta genom att:

- * anordna sammankomster, exkursioner och kurser,
- * verka för att hos allmänheten, väcka och underhålla intresse för fågelfaunan och fåglarnas livsbetingelser,
- * arbeta med ornitologiska undersökningar och dokumentation av fågelfaunan,
- * bistå myndigheter, organisationer och enskilda i ornitologiska frågor,
- * sprida information till medlemmar och allmänheten om fåglar och deras livsmiljöer.

Klubbens verksamhetsområde omfattar Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner.

Medlemsavgifter:

Ungdom t.o.m. 25 år 100:-

Äldre än 25 år 150:-

Hela familjen 200:-

Medlemsavgiften sätts in på Jönköpings Fågelklubbs bankgiro 5253-4757, glöm inte ange avsändare.

Omslagsbild baksida:

Röd glada, foto Jan Blomqvist

Fåglar i södra Vätterbygden 2021

Jan Blomqvist

Denna fågelrapport är ett försök att tolka den stora mängd information av observerade fåglar från Södra Vätterbygden som finns i rapportsystemet Artportalen, (www.artportalen.se) i fortsättningen Ap. Fågelrapporten för Jönköpings Fågelklubb omfattar fågellivet i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Totalt för året är 61.623 observationer inrapporterade (60.090 år 2020). Fördelat kommunvis blir det Jönköping 53.810, Habo 6.104 och Mullsjö 1.709. Syftet med årsrapporten är att ur detta digra material ge en förenklad fyndbild av fågellivet i vårt verksamhetsområde (vo). Sammanställningen är skriven med utgångspunkt att du som läsare har en viss lokalkännedom. Om någon lokal är obekant kan du gå in på Ap och ta fram observationen, markera sedan lokalnamnet med muspekaren så får du fram en kartbild på var lokalen ligger.

Några intressanta arter har utelämnats i själva fågelrapporten. Orsaken kan vara att fynduppgifter är skyddade och dolda för mig, att underlaget inte är tillräckligt för en rättvisande fyndbild eller att uppgifterna finns redovisade i fenologilistan. Många rapportörer har som vanligt bidragit med material till rapporten samt lagt ner otaliga timmars ideellt arbete ute i markerna. En stor eloge till er alla samt till fotograferna som delat med sig av sina bilder!

Jag vill än en gång påpeka att det är viktigt att ange start och sluttid på det ni rapporterar. Detta behövs för att dubbelräkningar ska kunna uteslutas. Det är även till stor hjälp vid bedömning av vem som ska stå som upptäckare/referensperson till en viss observation. Tyvärr finns det fortfarande suspekta och välorganiserade samlare som är intresserade av vad vi säger och rapporterar, därför är det viktigt hur vi gör det. Till exempel är det stor skillnad på skyddet för en art i Ap om vi istället för förbiflygande i aktivitetsfönstret använder *obs i häcktid*, *lämplig biotop* eller ännu bättre om det är känt, *perm. revir*. Fundera även på om en fågel är sträckare eller födosökande i reviret. Det är inte så lätt att se, men har stor betydelse för skyddet av arten.

Om du inte är van vid Artportalen och saknar information om en art (t ex smålom eller tycker att järpen är bristfälligt redovisad eller saknas) kan du gå in på Ap (www.artportalen.se) för att skaffa mer information. Under fliken **Sök** skriver du in artnamn, under **Period** väljer du lämpligen från 2021 till 2021. Gå sedan till **Geografi** och välj kommun Jönköping, Habo och Mullsjö, du kan ha flera samtidigt. Fortsätt vidare till **Presentera fynd** och välj exempelvis minimerad lista eller detaljerad lista. Då får du upp alla rapporterade observationer av vald art i hela verksamhetsområdet.

Under 2021 sågs 224 godkända arter inom vårt vo fördelat kommunvis Jönköping 224, Habo 171 och Mullsjö 137 arter. Samtliga arter i rapporten som är granskade och godkända av Raritetskommittén eller regionala rapportkommittén är markerade med *. Fågelnamn markerade med [ ] har inte artstatus utan är en ras/hybrid eller "ej spontant förekommande art". Ingen ny art har setts i vo under året så totalt är 322 arter sedda. Det har gjorts många trevliga observationer under året men rariteterna har som ni ser uteblivit i år.

Förteckning över sedda arter fördelade kommunvis samt för Visingsö kan ses på klubbens hemsida under fliken listor, välj artlistor. Blåmarkerade arter ger även fynddata för de 20 första fynden.

Väder

Källa SMHI Jönköpings flygplats.

Värde för medeltemperatur = medelvärdet för perioden 1991-2020.

Frostdagar = dygn då minimitemperaturen är under 0°C.

Högsommardagar = maximitemperaturen är minst 25°C.

Januari: Medeltemperaturen var -2,5°C normalt -2,0, frostdagar 26.
Nederbörd 21 dagar som gav 76 mm normalt 46mm, snödjup 22cm.

Februari: Medeltemperatur -3,1°C normalt -1,9, frostdagar 22.
Nederbörd 8 dagar som gav 5 mm normalt 39mm, snödjup 13 cm.

Mars: Medeltemperatur +2,2°C normalt +0,4, frostdagar 18.
Nederbörd 8 dagar som gav 27 mm normalt 32, snödjup 3 cm.

April: Medeltemperatur +3,7°C normalt +5,3, frostdagar 23.
Nederbörd 10 dagar som gav 34 mm normalt 36, snödjup 1 cm.

Maj: Medeltemperatur +9,9°C normalt 10,1, frostdagar 5.
Nederbörd 19 dagar som gav 79 mm normalt 48.

Juni: Medeltemperatur +17,0°C normalt 13,8, högsommardagar 7.
Nederbörd 8 dagar som gav 25 mm normalt 73.

Svart rödstjärt häckar med flera par inom vårt verksamhetsområde,
foto Jarl Strömbom

Juli: Medeltemperatur +18,3°C normalt 16,2, högsommardag 12.
Nederbörd 15 dagar som gav 81 mm normalt 69.

Augusti: Medeltemperatur +14,1°C normalt 15,2, högsommardagar 0.
Nederbörd 18 dagar som gav 62 mm normalt 74.

September: Medeltemperatur +11,7°C normalt 11,1, frostdagar 2.
Nederbörd 12 dagar som gav 120 mm normalt 58.

Oktober: Medeltemperatur +7,9°C normalt 6,3, frostdagar 6.
Nederbörd 19 dagar som gav 48 mm normalt 61.

November: Medeltemperatur +3,8°C normalt 2,4, frostdagar 12.
Nederbörd 12 dagar som gav 49 mm normalt 55, snödjup 5 cm.

December: Medeltemperatur -2,8°C normalt -0,6, frostdagar 27.
Nederbörd 14 dagar som gav 23 mm normalt 56, snödjup 10 cm.

Vitkindade gäss drar söderut i gryningen, foto Jan Blomqvist

Observationer 2021

Prutgås *Branta bernicla*

Vår. 150 ex str N Visingsö 18.5 (Bertil Gustafsson). **Höst.** 2 ex rastade på Visingsö 8-11.10 (Rüdiger Kasche). 1 ex rastade i Munksjön 23.10-4.11 (Sören Nilsson m fl). **Genom södra Vättern** sträckte 363 ex 16.9-8.10 med bästa dag 100 ex 16.9.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vår. 1 ex Landsjön 1.-14.1 (Björn Merckell m fl). 1 ex Veda våtmark 4-14.3 (Håkan Ydregården). **Nordsträck.** Omkring 12.200 ex 4.4-18.5. **Visingsö.** Tre kullar om 3+1+1 pulli (Rüdiger Kasche). Högsta rastande notering feb 2 ex, mars 237 ex, april 408 ex, maj enstaka, juni 150 ex, juli 300 ex, aug 200 ex, sept 290 ex, okt 3.250 ex, nov 900 ex. Eftersom det är stor omsättning på gässen främst i oktober så bör det verkliga antalet vara minst det dubbla. **Genom södra Vättern** sträckte 6.154 ex 15.9-21.11 med bästa dag 2.088 ex 17.10.

[Vitkindad gås x Kanadagås] *Branta leucopsis x canadensis*

Visingsö. Fanns på ön från 4.3 till 11.10. Från mitten av juni ökade antalet som vanligt inför ruggningen till ca 170 ex. Flertalet av dessa var kvar till början av september. **Veda våtmark.** 1 ex rastade 4-29.4.

***Stripgås** *Anser indicus*

Tillägg 2020. 1 ex rastade Landsjön 25.9 (Åke Mosskull).

Grågås *Anser anser*

Vårsträck. Det passerade ca 2.650 ex 21.2-17.4 bästa dag var 13.3 med 924 ex. Andra vågen i år endast 256 ex 2-29.5. **Höststräck** som räknats från lokaler som inte ingår i Vättersträcket ca 5.200 ex under tiden 22.8-11.11. **Genom södra Vättern** sträckte 4.269 ex 8.7-7.12 med bästa dag 1.327 ex 8.10.

Sädgås *Anser fabalis*

Vår.1-15.1 str 504 ex mot S. 20.2-17.4 str 3.228 mot N. Flest passerade 28.2 med 1.725 ex. **Genom södra Vättern** sträckte 1.981 ex 19.9-19.12 med bästa dag 1.050 ex 12.10. **Höst.** Ytterliga 591 ex str S 18.9-17.12 på lokaler utanför Vättern.

[Tundrasädgås] *Anser fabalis rossicus*

Vår.24.1-8.3 67 ex. **Höst.** 19.9-16.12 120 ex. Ingår även i redovisningen av sädgås.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Vår. Rastande Lindhult 1 ex 27.2 (Johan Wallander). Lindhult 4 ex 13.3 (Lars Hansson m fl). Tokeryd 1 ex 5-6.3 (Håkan Söderberg) och troligen samma individ Fredstorp 6.3 (Björn Merzell). En långstannande fågel i Landsjön 1-14.3 (Håkan Ydregården m fl). 1 ex sträckte mot SV vid Landsjön 1.1 (Björn Merzell). Från 28.2-16.3 str 70 ex mot N. **Genom södra Vättern** sträckte 145 ex 7.10-8.11 med bästa dag 118 ex 17.10.

Bläsgås *Anser albifrons*

Vinter/vår. Rastande minst 167 ex 1.1-20.3. **Sträck** 50 ex 25.2-21.3. **Höst. Rastande** 1 ex Veda våtmark 25.9 (Toni Hermansson). 1 ex Stickelösaviken 4.10 (Åke Mosskull). 1 ex Lyckås 19-28.11 (Thomas Karlsson m fl). **Sträckande** 18 ex 26.9-20.11.

***Fjällgås** *Anser erythropus*

2 ex 6K honor rastade i Veda våtmark och Stensholmskärr 28.4-5.5 (Toni Hermansson m fl). (Utplanterades juli 2016 av fjällgåsprojektet i svenska fjällvärlden).

Knölsvan *Cygnus olor*

Häckning. Kråkö, Bunn 1 pulli 19.6 (Magnus Blom). Det har gjorts fler häckförsök men arten har svårt att freda sig mot sångsvanen hos oss. **Högsta notering.** 350 ex rast södra delen av Vättern 17.1 (Peter Berglin). 290 ex rast södra delen av Vättern 11.12 (Gunnar Rosqvist).

Fjällgäss i Veda våtmark, foto Toni Hermansson

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

1 ad rastade Lyckås 25.2 (Anders Fondelius m fl). 4 ad rastade Veda våtmark 27.2 (Toni Hermansson m fl). 5 ex str N Tranebo 13.3 (Peter Berglin, Håkan Ydregården). 1 ad str N Tenhult 13.3 (Magnus Andersson). 3 ad str NO Stensjön 13.3 troligen passerade dessa Dala, Lekeryd (Toni Hermansson och Johan Wallander). 11 ex Landsjön 13.3 (Magnus Blom). 1 ad str N Konungsömossen 14.3 (Magnus Andersson, Mikael Edlund). 2 ad Lyckås 19-21.3 (Björn Merckell m fl). 1 ex str S Jönköping 22.10 (Magnus Blom). 4 ex str V Aranäs 31.10 (Magnus Blom). 3 ex str S Bankeryd 8.11 (PerJonas Andersson). 3 ex str SV Vidablick 26.11 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Häckning. Endast rapporterat från Riddersbergsdammen 4 pulli (Hans Lööf m fl) och Björkerydsdammen 6 pulli (Johan Wallander). **Högsta notering rastande fåglar.** Landsjön 18-22.3 succesiv ökning från 116 – 158 ex.

Gravand *Tadorna tadorna*

Första och sista obs. 1 hane Erstadkärret 22.2 (Rüdiger Kasche). 2 ex Erstadkärret 16.10 (Rüdiger Kasche). **Häckning.** Omkring 50 fåglar finns på Visingsö. Av dessa kanske 10-15 par lyckades hitta boplatser. I år verkade åtminstone 5 par ha lyckats med att producera 40 pulli men minst 10 av dessa hade försvunnit före flygg ålder.

Årta *Anas querquedula*

Stickelösaviken: Åter en relativt tidig observation med 1 hane som rastade 28-30.3 (Anders Fondelius m fl). En hane rastade 13.4 (Anders Fondelius m fl). Ett par rastade 30.4 (Håkan Ydregården m fl). **Veda våtmark:** 1 par 2-4.4 samt 1 par 14-17.4 båda obsarna (Toni Hermansson m fl).

Erstadkärret: 2 ad 14.5 (Rüdiger Kasche). En hane rastade 19.6 (Gunnar E Gustafsson). 1 hona födosökande 30.6 (Peter Berglin).

Snatteband *Anas strepera*

Första och sista. 1 hane Sannavviken 17-19.1 (Gunnar Rosqvist m fl). Från den 20.3 kom vårsträcket igång. Sista 1 ex hane sågs i Landsjön 16.12 (Anders Fondelius). Ingen häckning konstaterad.

Bläsand *Anas penelope*

Första och sista. 5 ex Gränna 27.2 (Martin Widén). 1 hane rastade i Rocksjön 1.12 (Åke Mosskull). **Häckning.** Efter 6 år med lyckad häckning i Veda våtmark verkar det som 1-2 par i år misslyckades. **Genom södra Vättern** sträckte 6.127 ex 15.7-15.11 med bästa dag 1.004 ex 18.9.

Stjärtand *Anas acuta*

Genom södra Vättern sträckte 877 ex 6.8-19.10 med bästa dag 168 ex 18.9.

Kricka *Anas crecca*

Vinterfynd. Januari 5 ex fördelat på 3 lokaler och december 9 ex på 4 lokaler.
Genom södra Vättern sträckte 2.141 ex 15.7-22.11 med bästa dag 250 ex 17.8.

Brunand *Aythya ferina*

Vinter. 1.1-30.3 Fåglar ses främst i Rocksjön och Landsjön högsta notering är 14 ex. **Höst.** Under oktober ses flest närmare 40 ex i Landsjön. I december rastade de flesta i södra delen av Vättern.

Bergand *Aythya marila*

Genom södra Vättern sträckte 5 ex mot N 1-2.5 och 50 ex mot S 29.9-13.11
Vinter. En 2K hane fanns i södra Vättern 23.1-21.2. En 1K fågel var stationär vid Talavid 12.12-31.12.

Ejder *Somateria mollissima*

Vår. 7 hanar och 1 hona str N flest vid Narbäcken 21.4-8.5. **Höst.** 3 hanar och 29 honfärgade sträckte S 8.8-8.11.

Svärta *Melanitta fusca*

Genom södra Vättern sträckte 1.410 ex 15.7-7.12 med bästa dag 380 ex 29.8.

Sjörre *Melanitta nigra*

Vinter. Några ex rastade i Vättern men hela 20 ex sågs den 3.1 (Peter Berglin). **Genom södra Vättern** sträckte 4.346 ex 15.7-30.11 med bästa dag 815 ex 7.11.

Alfågel *Clangula hyemalis*

Vinter. De 12 fåglarna från föregående år var kvar till 2.1 därefter 2 ex sågs till 2.2. Två ex str mot N vid Gränna 2.5. **Höst.** 1 tidigt ex str S 26.9. 35 ex passerade mot S 26.10-27.11. Inga noteringar gjordes därefter.

Salskrake *Mergellus albellus*

Föråret 2.1-20.4 (89 rapporter). Sedd på ett stort antal lokaler som mest 12 ex. **Senåret 10.10-17.12** (43 rapporter) största flock 10 ex. Många

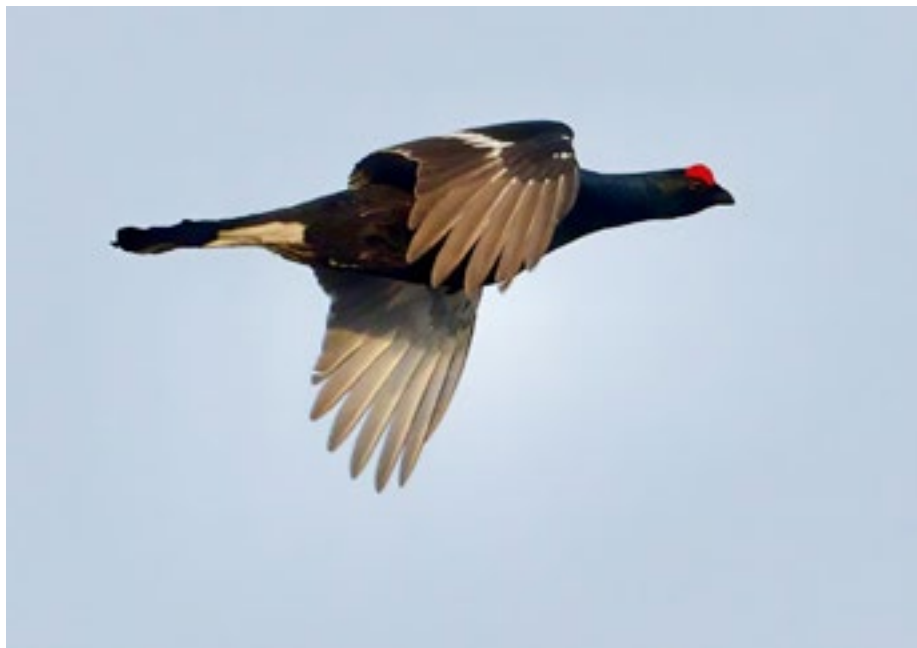
observationer och närbelägna lokaler gör det svårt att bedöma det verkliga antalet.

Småskrake *Mergus serrator*

Häckning. Första pulli 5 ex sågs Kråkö Bunn 21.6 (Magnus Blom). Åsaviken Ören troligen 2 kullar 18 pulli 28.7 (Martin Oomen, Maria Dillström). Röttle 8 pulli 5.8 (Yngve Hareland, Lotta Hedkvist). Vidablick 7 pulli 11.8 (Håkan Ydregården). Munkaskog, Habo troligen 3-4 kullar där 1 hona sågs med 28 pulli 15.8 (Thomas Fransson). Det är möjligt att de 7 från Vidablick anslutit till 28 flocken.

Orre *Lyrurus tetrrix*

Komosse 30 ex 30.1 (Henrik Gustafsson). Hökensås 10 ex spelade på hygge 13.3 (Gunnar Jacobsson). Konungsö mosse 15 ex 17.3 (Jarl och Martina Strömbom). Svarteskog, Mullsjö 10 ex 2.5 (Gunnar Hurtig).

En orrhane flyger iväg över Dumme mosse, foto Jarl Strömbom

Vaktel *Coturnix coturnix*

Äskhult-Lindhult, Habo 1-5 ex 22.5-3.6 (Thomas Fransson). Veda våtmark-Tovrida 1-2 ex 30.5 (Martin Alexandersson, Johan Wallander). Erstadkärret 1 ex 5.6-10.7 (Rüdiger Kasche m fl). Stolpalyckan 1 ex 5.6-12.6 (Elin o Thomas Rostedt m fl). Klackarp 1 ex 17.6 (Martin Oomen). Rökinge, Visingsö 1 ex 19.6-8.8 (Bertil Gustafsson m fl). Ubbarp 1 ex 3.7 (Jarl Strömbom m fl). Roestorp 1 ex 6.7 (Henrik Stjernman). Älmvik 1 ex 7.7 (Mats Pettersson). Skärstad 1 ex 24.7 (Anders Berlin). Borgaviken, Visingsö 3 ex (kull från ön?) sågs 4-7.9 (Rüdiger Kasche). Ett bra år med minst 17 individer.

Nattskärre *Caprimulgus europaeus*

Första och sista. 1 ex Liljebovägen 12.5 (Inga-Maj Filipsson). 1 ex Liljebovägen 21.8 (Martin Alexandersson).

Tornseglare *Apus apus*

Första och sista. 1 ex Grästorp, Jönköping 10.5 (Ulf Svensson). 1 ex Samset, Jönköping 3.10 (Jens Mattsson).

Gök *Cuculus canorus*

Första och sista obs. 1 ex spelade Tranebo 4.5 (Jan Blomqvist). 1 ex Dala 23.8 (Johan Wallander).

Turkduva *Streptopelia decaokto*

En grov bedömning av antal stationära par i vo. Habo 4 par, Bankeryd 2 par, Bymarken/Dunkehalla 1-2 par, Barnarp 1 par, Rosenlund 1 par, Vättersnäs 2 par, Tenhult 3 par, Gränna 2 par, Huskvarna 0, Mullsjö 0. Totalt bör det röra sig om 15-20 par.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Januari. Rocksjön 2 ex, Landsjön 3 ex. **December.** Rocksjön 2 ex.

Kornknarr *Crex crex*

1 ex spelade på fälten vid Skärstad kyrka 18-23.5 (Björn Merckell m fl). Årets förekomst understryker allt för väl artens svaga förekomst i vo under 2000-talet.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

1 ex spelade i vassen utanför fältstationen Landsjön 10-16.5 (Henrik Stjernman m fl). 1 ex stationär Stickelösaviken 8-29.9 (Anders Fondelius).

Vattenrall vid Rocksjön, foto Jan Blomqvist

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Januari. Munksjön 5, Rocksjön 5, Liljeholmskanalen 2, Strömsberg 1, Oset 1, Vapenvallen 2. **December.** Simsholmen 2, Rocksjön 1, Oset Huskvarna 3.

Sothöna *Fulica atra*

Januari. Södra delen Vättern söder en linje Kaptensbo-Brunstorp ca 1.500. Munksjön, Rocksjön, Landsjön och Gränna ca 300 ex. **December.** Södra delen Vättern ca 2.500-3.000 ex. Årets noteringar bör vara bland de högsta för området. Ett fåtal individer på övriga lokaler.

Trana *Grus grus*

Första och sista. 1 ex Rustorp 23.2 (Erik Bergman). 1 ex Strömsberg 23.11 (Barbro Falk).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Häckning. Ingen häckning säkerställd i år. **Övrigt.** Från mitten av januari koncentrerades 4 ex till öppna vattnen i anslutning till Rocksjön. I december fanns 3 ex i Rocksjön och 1 ex vid Oset Huskvarna.

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

1 ex utanför Rosenlundsbankarna 9-10.1 (Toni Hermansson m fl). 1 ex str N Narbäcken 18.4 (Martin Widén). Tiden 20.7-16.11 noterades arten 19 dagar vid Vidablick där ett flertal av observationerna avser samma 1K fågel, 2 dagar Visingsö, 1 dag vardera Vista kulle och Liljeholmen.

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Häckning. Ett katastrofalt dåligt år för arten i vo. Lågt räknat hade vi minst 30 par på våra häcklokaler. Den enda rapporterade lyckade häckningen är från Hällestorpsölen där 1 av 3 par fick ut 2 ungar så sent som 11.8 (Hans Lööf). Det sena datumet tyder på en trolig omläggning.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

1 ex Barnarpssjön 28.3 (Thomas Rostedt m fl). 2 ex sträckte S Vidablick 22.10 (Håkan Ydregården) ny art för lokalen.

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Första och sista. 1 ex rastade Rosenlundsfältet 12.3 (Bengt Peterson). 1 ex str S Visingsö 12.10 (Rüdiger Kasche). **Häckning.** Arten har god spridning i både jordbrukslandskapet och i mer urbana miljöer men ungtproduktionen är mycket låg med endast en handfull rapporterade ungar samtliga från stadsmiljö. **Genom södra Vättern** sträckte 912 ex 12.7-10.10 med bästa dag 201 ex 14.8.

Skärfläcka

1 ex rastade en kort stund Fredstorps viltvatten 27.3 (*Karin Enquist, Peter Berglin). Troligen samma ex som sågs ca 1t 20 min senare i Erstadkärret (Rüdiger Kasche). 2 ex rastade Erstadkärret 11.5 (Ingvar Selse). 2 ex rastade samma platts 11.6 (Rüdiger Kasche).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Första och Sista. 13 ex rastade Tovrida, Lekeryd 21.2 (Thoni Hermansson m fl).
1 ex Erstadkärret 14.12 (Rüdiger Kasche).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Visingsö. 1-2 ex rastade Erstadkärret 25-29.5 Endast 10-15 ex rastade 28.7-18.9 främst Erstadkärret. **Genom södra Vättern** sträckte 207 ex 28.7-2.10 med bästa dag 43 ex 10.8.

Småspov *Numenius phaeopus*

Första. 1 ex rastade Visingsö 2.5 (Rüdiger Kasche). 1 ex sträckte Abisko 28.8 (Roger Ahlman). **Genom södra Vättern** sträckte 42 ex 13.7-28.8 med bästa dag 9 ex 17.7.

Storspov *Numenius arquata*

Första och sista obs. 1 ex sträckte N Visingsö 19.3 (Rüdiger Kasche). 2 ex rastade Visingsö 18.9 (Rüdiger Kasche). **Häckning.** På Visingsö lyckades 2 par få ut var sin unge vilket är mycket glädjande. **Genom södra Vättern** sträckte 200 ex 20.6-23.8 med bästa dag 54 ex 23.8 även 20.6 bjöd på en fin flock på 47 ex.

Myrspov *Limosa lapponica*

På Visingsö rastande arten både under vår och höststräcket där främst i Erstadkärret. Uppträdde regelbundet med något eller några ex under tiden 21.4-23.9. **Genom södra Vättern** sträckte endast 239 ex mot S 11.7-29.8 med bästa dag 1.8 med 71 ex.

Rödspov *Limosa limosa*

1 ex Erstadkärret 23-26.4 (Rüdiger Kasche). 1 ex 22.6 Erstadkärret (Gunnar E Gustafsson, Rüdiger Kasche).

[Isländsk rödspov] *L limosa islandica

3 1k Veda våtmark 4.9 och 2 1K 7.9 (Toni Hermansson m fl). 1 1K Stichelösaviken 9-11.9 (Joakim Creuts m fl).

Isländsk rödspov Landsjön, foto Jan Blomqvist

Roskarl *Arenaria interpres*

1 ex Erstadkärret 19.5 (Samuel Skog). 1 ex Ed, Visingsö 31.5 (Jörgen Hansson, Rüdiger Kasche). 1 ex Erstadkärret 30-1.8 Martin Widén m f). 2 ex Erstadkärret 17.8 (Gunnar E Gustafsson m fl). 1 1K rastade Bankeryd 20.8 (Jesper Willaume). 5 ex rastade Erstadkärret 22-30.8 (Rüdiger Kasche m fl). 1 ad rastade norra udden Visingsö 12.9 (Rüdiger Kasche).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Visingsö. 2 ex rastade juni, 14 ex juli och 15 ex augusti. **Genom södra Vättern** sträckte 178 ex 18.7-27.9 med bästa dag 49 ex 1.8.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Visingsö. 1 ex Erstadkärret 28.5 (Bernt Svensson). Under tiden 9.7 till 2.8 sågs arten nästan dagligen främst i Erstadkärret med högsta antal 9 ex och för perioden ca 40 individer.

Sandlöpare *Calidris alba*

Hela 85 rapporter under tiden 22.7-2.9 ger en ungefärlig fördelning per lokal. Visingsö 15 ex, Liljeholmen 15 ex och Svedudden, Habo 8 ex. Ett fynd lite senare än majoriteten var 1 ex Ed, Visingsö 20.9.

Kärrensnäppa *Calidris alpina*

Visingsö. Det är svårt att beräkna hur många som verkligen rastar i Erstadkärret under säsongen men högsta månadsnotering är maj 5 ex, juni 50 ex, juli 120 ex, augusti 100 ex, september 30 ex, och oktober 12 ex. **Genom södra Vättern** sträckte 520 ex 6.7-16.10 med bästa dag 168 ex 15.9.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

2 ex Stensholmskärret 3.1 (Martin Oomen). 1 ex spelade Tranebo 19-20.4 (Martin Alexandersson m fl). 1 ex rast Erstadkärret 3.5 (Gunnar E Gustafsson). Landsjön noterad 16 dagar under tiden 13.9-8.11 med som mest 4 ex. Gränna reningsverk 1 ex 6.10 (Martin Widén), 1 ex Sjögarp, Habo 3.12 (Sven V Johansson).

***Tretåig mås** *Rissa tridactyla*

1 1K passerade Vidablick 16.10 (Jan Blomqvist, PerJonas Andersson). Rekordmånga 11 1K födosökte Vidablick 17.10 (Håkan Ydregården). 2 1K sträckte mot S Vidablick 3.11 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården).

Skrattmås *Chroicocephalus ridibundus*

Häckning. De enda koloniliknande häckningarna som rapporterats är Hässlarp med minst 40 pulli 29.6 (Johan Wallander). Veda våtmark med minst 16 pulli 13.6 (Toni Hermansson). **Genom södra Vättern** sträckte 12.696 ex 16.6-7.12 med bästa dag endast 1.320 ex 12.7.

Kuriosa: En bounce ringmärkt 16.6 något N om Helsingfors i Finland, flög 68 mil och blev dödad 1.7 i vårt vo, 15 dagar senare av en av "våra" pilgrimsfalkar som dock slarvade bort bytet, därför kunde ringen avläsas.

Dvärgmås *Hydrocoloeus minutus*

Första obs 1 ex str N Gränna 21.4 (Peter Berglin). **Visingsö.** Högsta dagsnotering under perioden 6 ex 3-19.5, 6 ex 22-30.6, 15 ex 1-20.7, 3 ex 4-10.8. **Genom södra Vättern** sträckte 381 ex 16.7-21.10 med bästa dag 171 ex 30.9. En tangering av årsbästa från 1998 men en rejäl ökning av dagrekord då var bästa dag 90 ex 8.9.

Fiskmåås *Larus canus*

Genom södra Vättern str 3.766 ex 17.7-19.12 med bästa dag 193 ex 13.9.

Silltrut *Larus fuscus*

2 ex Källebäcken, Habo 9.5 (Johan Esberg). 1 ex Tuvebo, Habo 12.5 (Sven V Johansson). 1 ad Jönköping 3-4.7 (Fredrik Litsgård m fl). 1 ad Vidablick 27.7 (Håkan Ydregården m fl). 1 ad str S Abisko 28.7 (Peter Berglin). 1 1K Liljeholmen 14.8 Gunnar Rosqvist). 1 ad tillsammans med 4 1K str S Gränna 4.9 och 1 ad 2.10 (Martin Widén). 1 1K str S Vidablick 30.9 (Jan Blomqvist m fl).

[Nordsjösilltrut] *Larus fuscus intermedius*

1 4K Liljeholmen och S Vättern 31.7-29.9 (Gunnar Rosqvist m fl). Troligen samma fågel att döma av dräkten men dess frånvaro periodvis gör det svårbedömt.

Nordsjösilltrut vid stranden Liljeholmen, foto Jan Blomqvist

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

1 ex str NO fågeltornet Landsjön 4.5 (Fredrik Litsgård). 1 ex passerade Erstadkärret 20.7 (Gunnar E Gustafsson).

***Småtärna** *Sternula albifrons*

2 ex rastande Erstadkärret 21.7 (Göran Blad, Gunnel Ström). 3 ex sträckte S Vidablick 29.7 (*Jan Blomqvist, Per Jonas Andersson). En timma senare upptäcktes de vid Abisko av (Peter Berglin, Martin Alexandersson).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Första och sista obs. 2 ex sträckte Narbäcken 11.4 (Martin Widén). 9 ex sträckte Vidablick 18.9 (PerJonas Andersson m fl). **Genom södra Vättern** sträckte 2.565 ex 17.6-18.9 med bästa dag 327 ex 28.7.

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Första 1 ex sträckte Vidablick 28.4 (Håkan Ydregården). **Sena observationer.** 1 1K passerade Vidablick 15.10 (Jan Blomqvist m fl). 1 1K födosökte Vidablick 20.10 (Håkan Ydregården m fl). 1 ex förbiflygande Abisko 6.11 (Peter Berglin). **Genom södra Vättern** sträckte 468 ex 13.7-6.11 med bästa dag 125 ex 9.8.

Svarttärna *Chlidonias niger*

1 ad sträckte S Vidablick 17.7 (Jan Blomqvist, PerJonas Andersson). 5 ad sträckte SV Abisko 24.7 (Gunnar Rosqvist). 7 1K passerade Vidablick 9.8 (Jan Blomqvist, Håkan Ydregården) troligen var det några av dessa som rastade senare under dagen vid Liljeholmen. 1 1K Abisko 10.8 (Peter Berglin). 2 1K födosökte Vidablick 11.8 (Håkan Ydregården).

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Vår. 1 ad Narbäcken str N 1.5 och 3 ex 8.5 (Martin Widén). 1 ex Erstadkärret 21.5 (Magnus Åström). **Höst.** 1 1K str SV Vidablick 31.7 (Håkan Ydregården). 2 1K sågs Vidablick och Abiso 23 och 24.8 (Jan Blomqvist m fl). 1 ex str S Vidablick 28.8 (Leif Thörne). 1 ad Abisko 29.8 (Peter Berglin). 2 ex str S Vidablick 30.8 (Håkan Ydregården m fl).

1 1K Vidablick 20.9 (PerJonas Andersson m fl). 3 ex str Munkaskog Habo 30.9 (Sven V Johansson m fl). 1 ad Vidablick 12.10 Håkan Ydregården m fl). Totalt 13 ex 2 ad, 5 1K och 6 ej åldersbestämda under 2021.

*Ob bredstjärtad labb/kustlabb *Stercorarius pomarinus/parasiticus*
1 ex födosökte Vidablick 15.9 (Håkan Ydregården). 1 ex födosökte Vidablick 6.11 (Jan Blomqvist). 1 ex str S Vidablick 2.12 (Håkan Ydregården).

Storskarv *Phalacrocorax*

Genom södra Vättern sträckte 3.037 ex 17.7-30.11 med bästa dag 255 ex 30.11.

Rördrom *Botaurus stellaris*

Rocksjön 1 ex 14-19.2 (Gunnar Rosqvist m fl). Landsjön 1 ex spel 31.3-2.4 (Lars Hansson, Anette Magnusson). Samma eller nytt ex på lokalen 7.5-20.6 (Jan Blomqvist m fl). Bunn, Aranäs 1 ex spel 11.4 (Magnus Blom). Jakobstorp (Ören?) 1 ex spel 16.4 (John Ljungkvist). Ören, Åsaviken 1 ex spel 18.5 (Martin Oomen).

Gråhäger *Ardea cinerea*

Häckning. Åsaviken, Ören 15-17 par med 2-4 ungar i flertalet bon (Martin Oomen). Kolonin vid Vargsundet Lilla Nätaren verkar intakt med 5-8 par.
Genom södra Vättern sträckte 137 ex 29.6-16.12 med flest 21 ex 2.8.

Ägretthäger *Egretta alba*

Första och sista. 1 ex rastade Landsjön 12.1 (Anders Fondelius m fl).
1 ex rastade Landsjön 19.11 (Anders Fondelius m fl).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Årets första och sista. 1 ex sträckte Tranebo 28.3 (Håkan Ydregården). 1 ex sträckte Stensholm 28.3 (Martin Oomen, Maria Dillström). 1 2K+sträckte Gränna reningsverk 19.9 (Martin Widén).

När konstateras den första häckningen av ägretthäger inom vårt verksamhetsområde? Foto Toni Hermansson

Bivråk *Pernis apivorus*

Första och sista. 5 ad sträckte Landsjön 10.5 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården). 1 1K sträckte Abisko 2.10 (Peter Berglin) tangering sista datum tillsammans med 2007.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Ingen konstaterad häckning i vo. I år även låg reproduktion i länet.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Första och sista obs. 1 hona mot N Gränna (Martin Widén). 5 1K sträckte S Gränna 5.10 (Martin Widén). **Häckning.** Ören 3 par, Mellersta Bunn 1 par,

Landsjön 2-3 par, Ylen 2 par, Stora Nätaren 2 par, Stensholmskärret 2 par. Av dessa har Martin Oomen märkt 6 kullar med 20 ungar. Ett par med 4 1K Kråkö Bunn (Magnus Blom). Troligen finns det betydligt fler än dessa 13 par inom vårt vo.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Vårsträck. Från 21.2-14.5 Stäckte 40 ex. Av dessa var 16 ad hanar och en var 2K som str N den 14.5. 22 var honor några rapporterade som honfärgade samt 1 ej könsbestämd. **Höststräck.** Under perioden 23.8-5.12 sträckte totalt 59 ex. Det var 13 ad hanar och 46 honor/honfärgade. Ingen övervintrare i år.

***Stäpphök** *Circus macrourus*

1 1K sträckte S Gränna 29.8 (Martin Widén).

Stäpphök 1K hona, foto Martin Widén

*Ob Stäpphök/Ängshök *Circus macrourus/pygargus*

1 honfärgad Dala 18.9 (Johan Wallander).

Röd glada *Milvus milvus*

Första. 1 ex Tenhult 24.2 (Magnus Andersson). **Sista.** 1 ex Landsjön 28.11 (Anders Berlin). **Häckning.** Ingen konstaterad men intressanta fynd 2 ad med 4 1K Höreda 4.8 (Toni Hermansson) och 1 ad med 1K fågel Ubbarp 26.7 (Hans Lööf). Båda i frekventa gladmarker.

Brun glada *Milvus migrans*

1 ex str N Tranebo 1.4 (Peter Berglin m fl). 1 ex Granö 1.5 (Thomas Rostedt). 1 ex Landsjön 7.5 (Håkan Ydregården m fl). 1 ex Lindhult, Habo 7.5 (Sven V Johansson). 1 ex Älmvik, Rogberga 13.5 (Mats Pettersson). 1 2K+ Örserum 30.5 (Martin Oomen Maria Dillström). 1 ex Tovrida 13.6 (Toni Hermansson). 1 ad Lomsjö 26.6 (Ragnar Larsson). 1 ex Aranäs 29.6 (Magnus Blom) och troligen samma 1 timma senare i Ölmstad (Björn Merzell). 1 1K Lindhult, Habo 22.8 (Johan Wallander) 1 ex Åsa Gård 11.9 (Bob Lind). 1 ex sträckte Lindhult, Habo 13.9 (Thomas Fransson).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Endast en känd häckning som resulterade i en flygg unge. Men med tanke på antalet rapporterade örnar kan det nog finnas ytterligare häckningar.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Januari. Visingsö 3 ex stationära samt sedd tillfälligt på ytterligare 4 platser i vo. **December.** 3 individer på Visingsö och 2 fynd på fastlandet.

Pärluggla *Aegolius funerus*

Rapporterad från minst 15 lokaler under tiden 1.1-31-5. 6 lokaler belägna öster om E4:an med minst 7 spelande fåglar. 9 väster om med 18 spelande ex. Av dessa ligger minst 4 lokaler i Västergötland med 11 individer.

Jorduggla *Asio flammeus*

1 ex Bare mosse 5.3 (Johan Staaf). 1 ex str Tranebo 22.3 (*Håkan Ydregården, Daniel Steen). 1 ex Erstadkärret 12.5 (Martin Widén). 1 ex Gränna 7.10 (Martin Widén). 1 ex norra udden Visingsö 10.11 (Rüdiger Kasche). 1 ex Husgårde, Visingsö 7.12 (Rüdiger Kasche).

Berguv *Bubo bubo*

Endast en känd häckning i vo där paret fick ut 2 flygga ungar.

Lappuggla *Strix nebulosa*

Från AP. 1 ex från E4 vid Edeskvärnaåns utlopp i Vättern 2.1 (Christian Nyqvist). 1 ex Jönköpings kn 13.5 (Jarl Strömbom). Från Dumme mosse naturreservat med omnejd 1 ad, 2 1K 21.7 (Mikael Johansson). Från samma lokal rap 1 ad, 3 1K fåglar 12.8-31.8 (Mikael Edlund m fl). Ytterligare observationer finns och minst 2 häckningar är kända i vo. Det verkar som arten klarar sig bra i regionen även i år.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Januari. 105 rapporter. Främst sedd vid Rocksjö-Munksjöområdet, Sannaviken, Kungsbron Ylen, Landsjön och mer tillfälligt på ytterligare 4 lokaler. **December.** Endast 15 rapporter från Rocksjön, Vidablick, Kungsbron Ylen och Rotabron Bunn.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Häckning. Omkring 15-20 par i vo. I år märktes något färre ungar 6+3 men betydligt fler har rapporterades som flygga.

Stenfalk *Falco columbarius*

Vår. 25 ex första 1 ex Brahehus 21.3 (Claes Dyst). **Höst.** 31 ex sista 1 ad hane Visingsö 6.11 (Rüdiger Kasche).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Första och sista. 1 ad Målen, Tenhult (Magnus Andersson, Mikael Edlund). 1 1K Gränna 6.10 (Martin Widén).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

I år endast 2 kända bon där 4+3 ungar ringmärktes. Arten har haft ett dåligt år med många tomma revir, fågelinfluensa och förolyckade fåglar. Bland det stora antal som rapporterats förolyckade ser jag dock inga individer från vårt vo. Äntligen har en av våra honor kunnat avläsas. En fågel märkt i Bohuslän 2010.

Stenfalk, foto Rüdiger Kasche

Törnskata *Lanius collurio*

Första och sista obs. 1 ex Landsjön 13.5 (Anders Fondelius). 1 ex Gränna 11.9 (Martin Widén).

Varfågel *Lanius excubitor*

Januari noterad på minst 14 lokaler. **December** noterad på 7 lokaler.

Råka *Corvus frugilegus*

Visingsö. Januari ca 200 ex, juli minst 350 ex, november ca 300, december 75, minskande efter köldknäpp till 22 vid årsskiftet. Ett flertal observationer är gjorda i övriga delar av vo.

*[Svartkråka] *Corvus corone corone*

1 ex centrala Jönköping 22.3 (Fredrik Litsgård). 1 ex Eckern 11.4 (Per-eric Svahn).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Sedd vid Landsjön under hela året. Rapporterad 101 dagar med som mest 15 ex. **Övriga lokaler.** Kungsbron, Ylen hörd 9.1, Vargsundet, Nätaren 2.1 och 20.11, Rocksjön 1 ex 2.7 och 2 ex 17.10, Vista kulle 8 ex str S 26.9.

Trädlärika *Lullula arborea*

Vårsträck. 20 ex mot N 26.2-24.3. **Höststräck.** 400 ex mot S 11.9-24.10 med bästa dag 48 ex 26.9. Under hösten är det flest som ses öster om E 4:an. September str 35 V om mot 116 Ö om, oktober 2 på västra sidan mot 247 på östra.

Sånglärika *Alauda arvensis*

Första och sista obs. 5 ex Visingsö 1.1 (Rüdiger Kasche). 2 ex Gränna 12.12 (Martin Widén).

Bäcksvala *Riparia riparia*

Första och sista obs. 2 ex Landsjön 23.4 (Jan Blomqvist). 2 ex Vista kulle 2.10 (Anders Fondelius).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Första och sista obs. 1 ex Huskvarna 6.4 (Magnus Blom). 5 ex Vista kulle 4.10 (Stefan Svensson).

Hussvala *Delichon urbicum*

Första och sista obs. 1 ex Kaxholmen 26.4 (Anders Fondelius). 1 ex Vista kulle 24.9 (Leif Thörne).

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Första och sista obs. 1 ex John Bauers park 24.4 (Gunnar Rosqvist). 1 ex Liljeholmen 27.9 (Gunnar Rosqvist).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Första och sista obs. 1 ex Vapenvallen, Huskvarna 4.1 (Martin Oomen m fl). 1 ex Rosenlundsbankarna 15.11 (Bengt Petersson).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

1 ex Landsjön 7.5 (Jan Blomqvist m fl). 1 ex samma lokal 23-25.5 och möjligen samma ex 4.6 (Björn Merzell m fl).

*Bucksångare *Acrocephalus dumetorum*

1 ex Uppgränna 11-16.6 (Magnus Blom m fl). Detta är 10:e fyndet i vo.

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

En ganska rörlig fågel som höll till runt Dungen Landsjön 8.5-6.6 (Magnus Blom, Martin Alexandersson, PerJonas Andersson m fl). Kanske var fågeln kvar till 3.7 då (Martin Oomen) hade ett ex på lokalen. 1 ex Girabäckens naturreservat 14.5 (Martin Widén). 1 ex Tranebo 28 och 31.5 samt 5.6 (PerJonas Andersson m fl). 1 ex Råby, Skärstad 22.6 och 3.7 (Anders Berlin). 1 ex Racksjön 12.7 (Göran Blad, Gunnel Ström).

Flodsångare

1 ex Strömsberg 27.5-6.6 (Henrik Stjernman m fl). 1 ex nerfarten mot Röttle 31.5-5.6 (Anders Fondelius m fl).

*Vassångare

1 ex Stensholmskärr 22.6-8.7 (Martin Oomen m fl). Arten har inte lyckats etablera sig i vo endast 6:e fyndet sedan 1999 och första utanför Landsjön.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Endast rapporterad från 2 av de traditionella lokalerna. Grännaberget 19-20.4 (Martin Widén m fl). Vattenledningsparken 28.4-11.6 (Lena Hjälmmåker m fl).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Endast 25 ex på 14 lokaler övervägande hanar. Sträckperiod 11-23.4. Inget höstfynd.

Blåhake *Luscinia svecica*

1 sj Stickelösaviken 8.5 (Daniel Steen). 1 ex ringm 21.8 (Johan Claesson m fl). 1 2K hane ringm Ulfstorp 1.9 (Johan Claesson). 1 ex Stickelösaviken 11.9-4.10 (Björn Merckell m fl).

Näktergal *Luscinia luscinia*

1 sj Bosgårdsviken, Landsjön 12.5 (Håkan Ydregården). 1 sj fågeltornet Landsjön 26.5 (Håkan Ydregården m fl). 1 ex Källebacken, Habo 26.5 (Johannes Esberg). Åter ett år utan stationära fåglar.

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Första och sista obs. 1 ex Hisingstorp 28.4 (Jens Mattsson). 1 ex Gränna 4.9 (Martin Widén). Man får gå tillbaks till 1995 för att få lika sen ankomsttid.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Första. 2 ex Ekskogen, Visingsö 12.5 (Rüdiger Kasche). **Sista.** Grännaberget 1 sj 19.6 (Martin Widén). Ingen lyckad häckning konstaterad.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Första och sista obs. 1 hane Ulfstorp 22.3 (Stefan Claesson). 1 ex 26.11 Fortunagatan 33 Jönköping (gnm Peter Berglin).

Svart rödstjärt x rödstjärt *Phoenicurus ochruros x P. phoenicurus*

En 3K hane Flahult 1.5 (Per-eric Svahn, Thomas Rostedt). Troligen sågs individen även 2020. Bild längre fram i rapporten.

*Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

1 hane på fältet vid fågeltornet Landsjön 30-31.3 (*Anders Fondelius, Björn Merckell m fl). Detta är 9:e fyndet. Det har nu varit fynd de senaste 3 åren troligen en effekt av senaste årens kraftiga spridning i södra Sverige.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Första och sista obs. 1 ex Erstadkärret 10.4 (Rüdiger Kasche). 1 ex Rökinge, Visingsö 18.10 (Rüdiger Kasche).

Svarthakad buskskvätta vid Landsjön, foto Per-eric Svahn

Strömstare *Cinclus cinclus*

Det finns 94 rapporter under i stort sett hela året och från många lokaler i hela vo. Spel och parning har setts men ingen konstaterad häckning.

*Citronärsla *Motacilla citreola*

1 ex Sticklelösaviken 21-5.8 (Anders Fondelius m fl). Detta är 3:e fyndet på lokalen och 7:e i vo.

Forsärsla *Motacilla cinerea*

Forsärlan är väl spridd på lämpliga häcklokaler i vo. Arten övervintra även de flesta år vid främst Simsholmens reningsverk vid Munksjön.

Sädesärsla *Motacilla alba*

Första och sista obs. 1 ex Visingsö 22.3 (Rüdiger Kasche). 1 ex Simsholmen 29.11 (Åke Mosskull).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Gräna Värmevärk str S 1 ex 29.8, 1 ex 4.9, 2 ex 11.9 och 1 ex 19.9 (Martin Widén). Åsa gård 1 ex str S 11.9 (Bob Lind).

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Vår 14.-1.5 8 rapporter om 14 ex. Höst 13.9-7.11 September 25 rapporter 41 ex. Oktober 10 rapporter 19 ex. November 2 rapporter 2 ex.

Tallbit *Pinicola enucleator*

1 ex hörd Visingsö 31.1 (Åke Ankarberg). 2 ex str Iglasjön 24.10 och 1 ex 31.10 (Martin Widén). 3 ex födosökte Tranebo 2.11 och 8 ex str Tranebo 4.11 (Jan Blomqvist). 5 ex födosökte Björkerydsdammen 5.11 (Johan Wallander). 1 ex födosökte Axtorp, Dumme mosse 7.11 (Leif Thörne). 2 ex rast södra Dumme mosse 13.11 (Jonas Melin). 4 ex stationära Brahehus 22.11 Martin Åkesson).

Skärpiplärka Visingsö, foto Rüdiger Kasche

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Första sågs Narbäcken 16.5 (Martin Widén). Hördes på 9 lokaler i maj, 6 i juni och 4 i juli. Av dessa ligger endast 3 väster om Vättern. Inga häckkriterier är angivna men mest frekventa områden är Girabäcken 3 sj hanar, Röttle 2-3 sj hanar och Landsjön 1 sj hane är mest intressanta.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

2 ex str Hisingstorp, Jönköping 2.9 (Jens Mattsson). 3 ex str Vista kulle 4.10 Stefan Svensson).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Vår. Endast ett fynd 2 ex Borgaviken, Visingsö 4.4 (Rüdiger Kasche). **Höst.** Ed, Visingsö 1 ex 19.9 och 2 ex 1.10 samt 2 ex Husgårde, Visingsö (Rüdiger Kasche). Gränna reningsverk 1 ex 26.9 och 1 ex 31.10 (Martin Widén).

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*

Vår. Totalt 44 rapporter (nästan 50% från Skrämmafältet i januari) med högsta antal 8 ex under tiden 9.1-7.4. **Höst.** 23 rapporter högsta antal 15 ex 5.9-26.12.

Snöspurv vid Skrämmafältet, foto Jan Blomqvist

Fenologi 1911-2021

Jan Blomqvist

Eller som vi i dagligt tal säger ”när anländer fåglarna på våren och när försvinner de på hösten från verksamhetsområdet”. Ibland är det ju också omöjligt att veta om en morkulla i februari (en månad tidigare än normal ankomst) är en övervintrare eller en rekordtidig vårflyttare. Denna problematik gäller för flera arter som vissa gynnsamma år övervintrar. Även en felaktig artbestämning kan ställa till i statistiken under lång tid, till exempel felbestämning av ängs- och trädpiplärka eller felaktig lätesbestämning av mindre hackspett som är stannfågel och göktyta som är en genuin flyttfågel.

På klubbens hemsida under fliken LISTOR, Fenologi, hittar man det historiskt unika materialet för ankomstdatum för 52 arter som Knut von Essen började notera redan 1911. Av de 40 arter som vi nu följer i tabellen nedan avviker i år nedanstående från det normala. Normal ankomsttid står för den period en art brukar noteras första datum sammanvägt under åren 2000-2018. Här nedan har en jämförelse gjorts mot första datumet i spannet för tidigare än normalt och sista för senare än normalt +/-2 dagar. Första och sista datum i tabellen nedan kan i några fall innehålla + tecken samt en siffra som talar om att arten detta datum setts x antal gånger före sist angivna år. Vill man t ex se första året då lövsångaren sågs den 11.4 söker man på vår hemsida under fliken listor/fenologi. Gå längst ner på sidan och börja söka igenom åren 2011-2020 och fortsätt sedan bakåt med 1997-2010 och finner att det var 2009.

Rekordtidiga i år. Gravand -2 dagar 22.2.

Rekårsdena. Bivråk tangering av senaste datum 2.10 2007 och 2021.

Tidigare än normalt. Här redovisas de 6 arter som anlände mer än 2 dagar före 1:a datum för normal ankomsttid. Trana -7 dagar, drillsnäppa -7, sånglärka -21, ladusvala -4, ärtsångare -10, gransångare -10.

Senare än 2 dagar efter sista datum för normal ankomsttid var 9 arter. Göktyta +2, hussvala +4, trädpiplärka +5, törnsångare +5, trädgårdssångare +5, grönsångare +8, lövsångare +7, svarthätta +5 och svartvit flugsnappare +5.

Normal ankomsttid. Övriga 23 arter på listan.

Vinterfynd. 9 stycken av hemsidans 52 fenologiarter. Smålom, morkulla, sånglärka, järnsparv, taltrast, rödvingetrast, dubbeltrast, svarthätta, och gransångare.

Första och sista datum i vo för ett urval fågelarter				
Art	Tidigaste datum	Normal ankomst	Över- vintrar	Senaste datum
Gravand	22.2.2021	1-14.3	Enstaka	2.11.2000
Bivråk	27.4.2008	4-8.5	Nej	2.10.2021+1
Fiskgjuse	13.3.2017	26-30.3	Nej	27.10.2006
Trana	9.2.1992	3-7.3	Enstaka	31.12.2020+2
Strandskata	5.3.1967	14-18.3	Nej	15.11.1969
Ljungpipare	15.2.2020	20.2-15.3	Enstaka	31.12.2006
Tofsvipa	–	1.2-1.3	Enstaka	25.12.2011
Enkelbeckasin	2.3.2012	17-21.3	Nej	31.12.2006
Morkulla	–	1-20.3	Enstaka	31.12.2000
Storspov	5.3.1961	18-22.3	Nej	1.11.1980
Skogssnäppa	16.3.2012	25-29.3	Nej	23.10.2002
Grönbena	13.4.2016	18-22.4	Nej	8.10.1995
Drillsnäppa	24.3.1993	18-22.4	Nej	15.10.2017
Fisktärna	3.4.2005	13-17.4	Nej	23.10.2011+1
Gök	23.4.2020	1-5.5	Nej	22.10.2006
Tornseglare	19.4.2013	4-8.5	Nej	7.11.1984
Göktyta	11.4.2012	18-22.4	Nej	9.9.2013
Sånglärka	–	1.2-1.3	Ofta	
Backsvala	10.4.2016	20-24.4	Nej	10.10.1971
Ladusvala	30.3.2015+1	10-14.4	Nej	9.11.1977
Hussvala	8.4.2016	18-22.4	Nej	12.11.2000
Trädpiplärka	10.4.2006	15-19.4	Nej	5.11.1995
Sädesärla	–	20-24.3	Flera	13.12.2020
Rödstjärt	12.4.2014	21-25.4	Ett	31.10.2009

Buskskvätta	16.4.2020	22-26.4	Nej	26.10.2019
Stenskvätta	28.3.2010	7-11.4	Nej	8.11.2014
Taltrast	6.3.2020	16-20.3	Enstaka	27.12.2009
Sävsångare	24.4.2011	28-2.5	Nej	31.10.2003
Rörsångare	22.4.2011	27-1.5	Nej	28.11.1982
Härmsångare	6.5.2018+1	8-12.5	Nej	1.9.2002
Ärtsångare	15.4.2018	28-2.5	Nej	10.12.2000
Törnsångare	27.4.2009	29-3.5	Nej	6.10.2020
Trädgårdssångare	28.4.2008	1-5.5	Nej	29.10.1966
Grönsångare	16.4.2007	20-24.4	Nej	8.9.1986
Gransångare	–	3-7.4	Enstaka	29.11.1998
Lövsångare	11.4.2020+1	13-17.4	Nej	26.10.2014
Svartvit flug.	11.4.2005	19-23.4	Nej	21.9.1990
Törnskata	29.4.2018	8-12.5	Nej	26.9.1998
Hämpling	11.2.2018+1	15.2-10.3	Enstaka	31.12.1962
Rosenfink	3.5.1987	14-18.5	Nej	19.9.1981

Svartvita flugsnapparen var rekordsen i år, foto Jan Blomqvist

Sjöfågelsträcket genom södra Vättern 2021

Jan Blomqvist

Vi har systematiskt följt höststräckande sjöfåglar genom södra Vättern i 32 år. Det är främst Vidablick och Abisko som är huvudlokalerna, men kan man utesluta dubbelräkning från mycket närbelägna lokaler <2km har dessa inkluderats. Detta stora material sammanställdes de första 20 åren av Erik Öhman varav de första 15 åren omfattade hela 63 sjöfågelarter. Från 2005 togs de mindre frekvent förekommande arterna bort till dagens mera hanterliga 23. Från 2010 har jag fortsatt att bearbeta materialet efter tidigare standard.

Under de 32 åren har inte mindre än 929.000 sjöfåglar passerat södra Vättern. Det ger ett medeltal på 29.000 ex per år. De två dominerande arterna är skrattnås med ca 228.000 och högsta notering 38.000 år 2020. Det har passerat ca 168.000 bläsänder med bästa år 1992 med 13.000 ex. Högsta årsnotering är från år 2020 med ca 80.000 individer.

Även i år har bevakningen varit hög, främst vid Vidablick där bevakningen varit liknande fjolårets. Det är ju ganska naturligt att med hög bevakning får man höga sträcksiffror. Årets resultat delar tredje plats med 2014 med 49.000 noterade fåglar. I år var det 7 arter som hade högre sträcksiffror jämfört med förra året med sammanlagt 4.300 ex. Men de 14 arter som var fler 2020 stod för hela 35.300 ex och av dessa var 25.500 skrattnås. Kärrsnäppa och kustlabbe hade liknande antal båda åren. Dvärgnås stod för en tangering av högsta antalet med 381 ex och en ny högsta dagssumma på 171 ex. Tittar man på medeltal kan man säga att sädgås, grågås, vitkindad gås, bläsand, kricka, stjärtand, sjöorre, svärta, storskarv, strandskata, storspov, dvärgnås, skrattnås, fisktärna och silvertärna hamnade klart över medel, medan prutgås och de flesta vadarna hamnade under.

Flera arter främst vadare, måsar, tärnor och labbar lämnar stundtals succesivt Vättern mot SV innan de når Jönköping. Detta illustreras väl av årets sträckande skrattnåsar där 2 tredjedelar valde en SV riktning vid Vidablick. Tolkningsen av de senaste 2 åren blir därför att det varit ett normalt höststräck med lite för bra väder, där en del fåglar troligen sträckt på för hög höjd för att kunna upptäckas,

och med avsaknad av riktigt gynnsamma väderfronter som pressat in fåglarna i inlandet. Det beror mycket på skrattnåsens förekomst om det ska bli bra sträcksiffror. Av förra årets rekord på 80.000 var 38.200 skrattnås. 1992 passerade 52.200 fåglar varav 20.100 skrattnås. Åren 2014 och årets ca 49.000 innehöll 14.200 respektive 12.700 skrattnåsar. Jämför man dessa med medeltalet 7.100 förstår man hur dominant arten kan vara. Men orsaken till dessa goda år har vi ännu inte lyckats lista ut.

Utöver arterna som vi statistiskt följer har vi även noterat bläsgås 1, spetsbergsgås 145, bergand 50, ejder 32, alfågel 35, gråhäger 137, svarthalsad dopping 2 ny sträckart, fiskmås 3.766, tretåig mås 14 med hela 11 stycken 1K den 17.10, gråtrut 166 småtärna 3, svarttärna 16, och 3 obsar av bredstjärtad-/kustlabb.

Orsak till att fiskmås och gråtrut inte finns med bland dessa arter beror på att vi tidigare hade en soptipp nära Tenhult. Här fanns många mer eller mindre stationära fiskmåsar och gråtrutar som dagligen alternerade mellan tippen och Vättern som omöjliggjorde säkra sträcksummor för dessa.

Dvärgmåsen tangerade årsbästa, foto Jan Blomqvist

Sjöfågelsträcket i södra Vättern 1990 - 2021

	1990 - 2021		2021			
	Totalt antal	Medel antal	Totalt antal	Bästa datum	Högst antal	Sträck period
Sädgås	26 747	836	1 981	12.10	1050	19.9-19.12
Grågås	79 949	2 498	4 269	8.10	1327	8.7-7.12
Vitkindad gås	45 406	1 419	6 154	17.10	2088	15.9-21.11
Prutgås	19 605	613	363	16.9	100	16.9-8.10
Bläsand	168 560	5 268	6 127	18.9	1004	15.7-15.11
Kricka	35 715	1 116	2 141	17.8	250	15.7-22.11
Stjärtand	22 040	689	877	18.9	168	6.8-19.10
Skedand	1 402	44	18	14.9	6	9.8-13.10
Sjööorre	66 905	2 091	4 346	7.11	815	15.7-30.11
Svärta	27 731	867	1 410	29.8	380	15.7-7.12
Storskarv	58 795	1 837	3 091	30.11	255	17.7-30.11
Strandskata	13 951	436	912	14.8	201	12.7-10.10
Kustpipare	6 702	209	207	10.8	43	28.7-2.10
Kustsnäppa	8 859	277	178	1.8	49	18.7-27.9
Kärnsnäppa	19 248	602	520	15.9	168	6.7-16.10
Myrspov	23 888	747	239	1.8	71	11.7-29.8
Småspov	2 219	69	42	17.7	9	13.7-28.8
Storspov	3 921	123	200	23.8	54	20.6-23.8
Kustlabb	953	30	13	30.9	3	31.7-12.10
Dvärgmåås	3 092	97	381	30.9	171	16.7-21.10
Skrattmåås	227 623	7 113	12 696	12.7	1320	16.6.7.12
Fisktärna	61 301	1 916	2 565	28.7	327	17.6-18.9
Silvertärna	4 206	131	468	9.8	125	13.7-6.11
S:a	928 818	29 025	49 198			

Bild nästa sida: Fiskande storlom, foto Jarl Strömbom

